Ідэі маладых

«ПАДЛЕТКІ НЕ МАГЛІ ТАКОЕ ПРЫДУМАЦЬ!»

Будучыя біятэхнолагі ратуюць горад ад пластыку

За месяц у офісе, дзе працуюць 30 чалавек, расходуецца 2500 аднаразовых кубачкаў і 5000 лістоў паперы для друку. А калі там дрэнна ўцеплены дзверы і вокны, то праз іх сыходзіць 70 працэнтаў цяпла. Як зрабіць рабочыя месцы больш экалагічнымі? Над гэтай праблемай задумаліся студэнткі БДУ і стварылі службу кансалтынгу bCool, каб дапамагаць офісам расходаваць менш рэсурсаў і жыць у гармоніі з прыродай.

Алеся ЛУКАШЭВІЧ, Яўгенія ХЮППЕНЕН і Вікторыя КАРСЮК — першакурсніцы біялагічнага факультэта. Яны знаёмыя яшчэ са школьных гадоў: разам вучыліся ў сталічным ліцэі № 1 на хіміка-біялагічным профілі. Экалогіяй захапіліся, калі ў 11 класе пісалі пад кіраўніцтвам настаўніцы навукова-практычную работу. Тэма даследавання, якую выбралі Алеся, Жэня і Віка, — як зрабіць аднаразовы посуд экалагічным. Замяніць пластыкавыя кубачкі папяровымі? Але апошнія таксама знутры абклейваюць пластыкам. Дзяўчаты вырашылі паспрабаваць варыянт з ядомым посудам. Закупілі тарталеткі і пачалі тэсціраваць розныя пакрыцці. Тое, якое не прапускае ваду, удалося атрымаць, змяшаўшы пэўныя харчовыя хімікаты (тэхналогію запазычылі з малекулярнай кухні).

З гэтай ідэяй вучаніцы ўдзельнічалі ў розных конкурсах для школьнікаў, але нічога не выйшла. Ім або казалі, што гэта ўсе даўно прыдумана (праўда, пацвердзіць словы канкрэтнымі прыкладамі і спасылкамі ніхто не змог), або не верылі, што падлеткі здольныя такое вынайсці.

У верасні дзяўчаты вырашылі паспрабаваць свае сілы на хакатоне Social Weekend, дзе розныя каманды прэзентавалі спосабы вырашэння сацыяльных праблем. І нечакана для сябе атрымалі грошы на развіццё свайго праекта. Тэхналогію яны сталі апрабоўваць на посудзе большага памеру: заказвалі на фабрыцы вафельныя кубачкі для марожанага і дома на кухні ўручную наносілі на іх спецыяльнае пакрыццё. Праўда, цуда-састаў аказаўся капрызным, і на замену яму знайшлі іншы варыянт — воск і харчовы парафін.

— Гэта бяспечна. Такія кубачкі падыходзяць для халодных напояў. Паўгадзіны вада ў іх дакладна прастаіць — каб папіць з кулера, гэтага больш чым дастаткова, — расказваюць студэнткі. — Такі посуд можна ўтылізаваць без шкоды для прыроды. Ці проста з'есці.

Вафельныя кубачкі ад дзяўчат ужо з'явіліся ў адной прыватнай мінскай бібліятэцы, іх таксама заказвалі на мерапрыемства. Але Жэня, Віка і Алеся вырашылі пайсці далей: прапаноўваць кампаніям не толькі замяняць пластыкавы посуд, але і ў цэлым рабіць офісы экадружалюбнымі. І некаторыя прадпрыемствы ўжо зацікавіліся такой паслугай.

— Мы будзем прыязджаць у офіс, пільна аглядаць яго, даведвацца пра колькасць супрацоўнікаў, прыкідваць расходы розных матэрыялаў, выдаткі на водазабеспячэнне і электрычнасць. І прапаноўваць падрабязныя рэкамендацыі, якія дапамогуць кампаніі не толькі стаць больш экалагічнай, але і сэканоміць уласныя сродкі. У залежнасці ад жадання і бюджэту заказчыка можна пайсці як на невялікія крокі, так і на глабальныя змены. Мы самі будзем весці перагаворы з пастаўшчыкамі неабходнага абсталявання і ўкараняць гэтыя навінкі ў офісе, — тлумачаць дзяўчаты.

Самае простае, што можна зрабіць, — паставіць шматразовы посуд, арганізаваць асобны збор адходаў, закупіць паперу з другаснай сыравіны (такую, напрыклад, выпускае Барысаўская фабрыка), замяніць люмінесцэнтныя лямпачкі на святлодыёдныя, устанавіць свяцільні з датчыкам руху ў прахадных памяшканнях.

Што да больш прасунутых рашэнняў, то ў офісе можна перапрацоўваць арганічныя адходы. Для гэтага ёсць здрабняльнік, які ўбудоўваецца пад ракавінай, ці пакаёвы кампосцер (ён падобны да звычайнай сметніцы і пры правільным выкарыстанні не стварае непрыемнага паху).

На заўвагу «няўжо кампаніі самі не знойдуць такіх рашэнняў у інтэрнэце?» студэнткі адказваюць: па-першае, не ўся інфармацыя ёсць у сеціве. А па-другое, занятым людзям часта проста не хапае часу на гэта, таму клопат пра рабочыя месцы адыходзіць на другі план.

— Мы стараемся шукаць таксама «хіпстарскія» ідэі, — дадаюць дзяўчаты. — Напрыклад, ёсць экастартап для аналізу спажывання электраэнергіі. Спецыяльны датчык падключаецца да сеткі і з дапамогай мабільнай праграмы паведамляе ўладальніку, які прыбор і колькі энергіі спажывае. Можна ўбачыць слабыя месцы: дзе своечасова не выключаюць тэхніку, што з абсталявання няспраўнае ці неэфектыўнае.

Галоўная ж мэта праекта — данесці ідэю адказнага спажывання да супрацоўнікаў, каб яны і паза межамі офіса клапаціліся пра прыроду. Дзяўчаты збіраюцца па запрашэнні кампаній праводзіць майстар-класы, ладзіць сустрэчы з іншымі экалагічнымі ініцыятывамі.

— Адзін з найлепшых прыкладаў «зялёных» офісаў — будынак Сусветнага фонду дзікай прыроды ў Маскве. Ён узводзіўся з улікам усіх экалагічных навінак. Там выкарыстоўваюцца толькі натуральныя матэрыялы, ёсць сістэма збору дажджавой вады. Але мы разумеем, што многія беларускія офісы знаходзяцца ў старых памяшканнях і такія кардынальныя рашэнні там немагчымыя. Таму наша мэта — рабіць простыя рэчы і прасоўваць экаідэалогію. Маленькія крокі таксама даюць эфект.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.

Дацягнуцца да зор

ПА ЗАКОНАХ КОСМАСУ

«Хочаш запусціць спадарожнік, арбітальную станцыю? Засяліць Месяц і Марс? Здабываць рэсурсы на астэроідзе? А можа, проста прыляцець на іншую планету на кактэйль? Спачатку пацікаўся касмічным правам і даведайся, ці можна гэта рабіць!» — гаворыць магістрант факультэта міжнародных адносін Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Дар'я БОГДАН. Сёлета яна з дапамогай выкладчыцы Кацярыны Кузняцовай сабрала каманду для ўдзелу ў самых прэстыжных студэнцкіх спаборніцтвах. Пісьмовая пазіцыя (мемарыял) прадстаўнікоў Беларусі ў Міжнародным конкурсе па касмічным праве імя Манфрэда Лахса, што прайшоў у нямецкім Брэмене ў рамках Міжнароднага кангрэса астранаўтыкі, стала найлепшай у свеце!

Калі па-простаму, міжнароднае касмічнае права — гэта звод правіл для дзяржаў і міжнародных арганізацый па вядзенні імі дзейнасці ў космасе. Яно, у прыватнасці, грунтуецца на дагаворах, нацыянальных заканадаўчых актах і каментарыях да іх.

Дар'я Богдан пачала цікавіцца касмічным правам яшчэ падчас вучобы на першым курсе, калі даведалася пра муткорты — конкурсы вучэбных судовых мадэляваных працэсаў. Пазней прыйшла ідэя стварыць сваю каманду для ўдзелу ў конкурсе.

— Добрая каманда — больш чым палова поспеху, — лічыць Дар'я. — Сабраць яе было няпроста, але ў нас усё атрымалася. Хаця, па шчырасці, у гэтую авантуру мала хто верыў. Выкладчыца Кацярына Уладзіміраўна Кузняцова пагадзілася быць трэнерам. Потым падцягнуліся астатнія: чацвёртакурсніца Алена Лаўрэнава і асістэнт трэнера Таццяна Зінякова.

Спачатку дзяўчаты перамаглі ў Еўрапейскім раўндзе, а затым прадставілі Еўропу ў сусветным фінале. Умовы конкурсу былі найскладанейшыя. Двум удзельнікам трэба напісаць пазіцыю за істца і адказчыка (мемарыял) на тую ці іншую тэму аб'ёмам у дзевяць тысяч слоў. А пасля выступіць з ёю ў фармаце пятнаццацісямнаццаці хвілін. І ўсё гэта — па-англійску! Таму пра падрыхтоўку і ўдзел у конкурсе дзяўчаты шчыра кажуць: было доўга і пакутліва.

«Касмічная супольнасць вельмі зацікаўлена ў «голасе маладых», іх актыўнай пазіцыі».

— Калі знаёмішся з тэкстамі міжнародных дагавораў у касмічнай сферы, то разумееш, што яны не даюць вычарпальных адказаў на ўсе пытанні, — тлумачыць Дар'я Богдан. — Даводзіцца падключаць сваю крэатыўнасць і будаваць аргументацыю з яе дапамогай. Але суддзі могуць задаць любыя пытанні.

...Нягледзячы на недахоп часу, на тое, што прыходзілася ахвяраваць забавамі, выхаднымі і нават сном, успаміны ў каманды і пра трэніроўкі, і пра ўдзел у конкурсе — самыя пазітыўныя. За гэты перыяд кафедра міжнароднага права стала для дзяўчат і іх трэнераў другім домам. Тут па вечарах яны пісалі мемарыял, трэніравалі вусную частку, спрачаліся пра выбар аргументаў, «выратоўвалі» свет ад перанасялення і голаду. У іх была неверагодная матывацыя не проста паўдзельнічаць, а дасягнуць пэўнага выніку.

— Калі ёсць мэта і жаданне — знаходзяцца і сілы! — па-філасофску ставіцца да цяжкасцяў Дар'я. — Спачатку адкрываецца другое дыханне, а там і трэцяе... Я веру, што конкурс паспрыяе вырашэнню глабальных праблем чалавецтва. Касмічная супольнасць вельмі зацікаўлена ў «голасе маладых», іх актыўнай пазіцыі.

...Пасля вяртання са спаборніцтваў Дар'я Богдан прыдумала стварыць Школу па міжнародным касмічным праве як праект Кансультатыўнага савета касмічнага пакалення Беларусі.

— Зарэгістравалася 48 удзельнікаў, — расказвае яна, — у тым ліку і тыя, хто не валодае ведамі ў сферы права. Менавіта таму мы пачалі з уводзін у міжнароднае права. Астатнія тры заняткі школы былі прысвечаны найбольш актуальным пытанням у касмічным праве: здабычы касмічных рэсурсаў, мірнаму выкарыстанню касмічнай прасторы, адказнасці за касмічную дзейнасць і шкоду, прычыненую касмічнымі аб'ектамі. Таксама правялі дзве skype-сесіі з запрошанымі лектарамі. Адну — з Кацярынай Далдырынай, кандыдатам юрыдычных навук, юрыстам кампаніі D-Orbit, па пытаннях камерцыялізацыі касмічнай дзейнасці. Другую — па пытаннях выкарыстання касмічнай прасторы ў мірных мэтах і перспектывах стварэння касмічных войскаў, — з Майклам Фрыдлам, трэнерам каманды на конкурс імя М. Лахса ад універсітэта Вены. Лектарам у школе выступіла і калега Дашы па конкурсе Алена Лаўрэнава.

...Цікава, што да самога космасу дзяўчаты ставяцца па-рознаму. Дар'я спадзяецца паляцець да зор, калі ўмовы ў касмічнай прасторы стануць больш камфортнымі. А Алену больш цікавяць прававыя аспекты касмічнай дзейнасці. Хаця адзін яе знаёмы астранаўт неяк жартам заўважыў, што яна не здолее па-сапраўднаму займацца касмічным правам, не пабываўшы ў космасе.

Юлія АДАМОВІЧ, студэнтка IV курса факультэта журналістыкі БДУ.